

مهارت های فراشناختی (خودنظارتی بر توجه) بر راهبردهای یادگیری کودکان

مؤلف

مطمحه سرفرازی

www.ketab.ir

سرشناسه	: سرفرازی، معظمه، ۱۳۷۳-
عنوان و نام پدیدآور	: تاثیر مهارت‌های فراشناختی (خودنظارتی بر توجه) بر راهبردهای یادگیری کودکان/مؤلف معظمه سرفرازی.
مشخصات نشر	: تهران: بید، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۵ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۳۰۹-۱۸۶-۵
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
موضوع	: فراشناخت در کودکان
	Metacognition in children
	یادگیری شناختی
	Cognitive learning
رده بندی کنگره	: LB۱۰۵۰/۲
رده بندی دیویی	: ۳۷۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۷۵۱۰۷
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیا

انتشارات بید

تلفن: ۰۹۱۸۳۶۳۰۱۳۱ - ۴۴۲۴۲۷۵۱

تاثیر مهارت‌های فراشناختی (خود نظارتی بر توجه) بر راهبردهای

یادگیری کودکان

نویسندگان

معظمه سرفرازی

ناشر: بید • شمارگان: ۵۰۰ نسخه • چاپ اول: ۱۴۰۱

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۰۹-۱۸۶-۵

قیمت: ۸۰ هزار تومان

تمامی حقوق این اثر محفوظ است.

فهرست مطالب

۹	 مقدمه
۱۳	 پیشینه نظری اختلال یادگیری خاص
۱۶	 رویکردهای نظری به اختلال یادگیری خاص
۱۶	 نظریه تحولی
۱۷	 نظریه ادراکی-حرکتی
۱۷	 نظریه زبان
۱۷	 نظریه عصب‌شناختی
۱۸	 نظریه رفتاری
۱۸	 نظریه شناختی
۱۹	 نظریه فراشناختی
۲۰	 سبب‌شناسی
۲۰	 عوامل ژنتیکی
۲۱	 عوامل ارگانیکی و بیولوژیکی
۲۱	 عوامل محیطی
۲۲	 طبقه‌بندی مشکلات یادگیری خاص
۲۳	 اختلالات یادگیری تحصیلی
۲۳	 اختلال یادگیری خواندن
۲۳	 اختلال یادگیری نوشتن
۲۴	 اختلال یادگیری ریاضی
۲۴	 اختلال یادگیری کلامی و غیر کلامی
۲۵	 اختلال یادگیری کلامی
۲۵	 اختلال یادگیری غیر کلامی
۲۸	 شناسایی کودکان مبتلا به اختلال یادگیری خاص

ملاک‌های ویرایش پنجم راهنمای تشخیصی و آماری اختلال‌های روانی برای اختلال	
یادگیری خاص	۲۹
ویژگی‌های کودکان با اختلال یادگیری خاص	۳۰
مشکلات همراه با اختلال یادگیری خاص	۳۱
مشکلات هیجانی-عاطفی	۳۲
مشکلات زبانی و گفتاری	۳۴
مشکلات ادراکی، ادراکی حرکتی و هماهنگی کلی	۳۴
مشکلات کنش‌های اجرایی	۳۴
مشکلات توجه	۳۵
مشکلات حافظه‌ای، شناخت و فراشناخت	۳۷
مشکلات انگیزشی	۳۷
شیوع	۳۷
شکل‌گیری دانش ریاضیات	۳۸
منز و توانایی ریاضی	۴۰
اختلال یادگیری ریاضی	۴۱
سبب‌شناسی اختلال یادگیری ریاضی	۴۳
هم‌ابتلائی	۴۵
شیوع اختلال یادگیری ریاضی	۴۶
ملاک‌های تشخیصی اختلال یادگیری ریاضی	۴۷
مشخصات اختلال یادگیری ریاضی	۴۸
مشکلات زبان و خواندن	۴۹
درک ضعیف از جهت و زمان	۴۹
نقص در راهبردهای یادگیری ریاضیات	۴۹
انواع خطاها در اختلال یادگیری ریاضی	۵۰
خطاهای شناختی	۵۰
خطاهای عملکردی	۵۱

۵۱	خطاهای مسائل داستانی.....
۵۳	مفهوم عدد.....
۵۴	درک عدد.....
۵۶	طبقه‌بندی.....
۵۷	مقایسه کردن.....
۵۷	دسته‌بندی کردن.....
۵۸	اختلال در پردازش عددی.....
۵۸	نقص در درک اعداد.....
۵۹	ویژگی‌های دستگاه عددنویسی معاصر.....
۵۹	جایگاه اعداد.....
۶۰	انتقال جایگاه اعداد.....
۶۱	طبیعت ارزش مکانی.....
۶۲	آموزش مفهوم ارزش مکانی.....
۶۳	محاسبه ریاضی.....
۶۴	رایج‌ترین خطاهای محاسباتی در ریاضی.....
۶۶	توجه و ریاضی.....
۶۹	توجه و محاسبات ریاضی.....
۷۰	آموزش کودکان با اختلال یادگیری ریاضی.....
۷۱	فراشناخت و ریاضی.....
۷۲	فرایند پیدایش نظریه درمانگری شناختی - رفتاری.....
۷۳	مدل درمانگری شناختی - رفتاری.....
۷۵	درمانگری شناختی - رفتاری برای کودکان.....
۷۶	درمانگری شناختی - رفتاری و اختلال یادگیری خاص.....
۷۷	خودتنظیمی.....
۸۰	یادگیری خودتنظیم.....
۸۲	منابع خودتنظیمی.....

مقدمه

یادگیری از مهم ترین پدیده های روان شناختی است که انسان کسب می کند (ظروفی، ۲۰۱۰). بر اساس تعریف قانون آموزش و پرورش افراد ناتوان، اختلال یادگیری خاص^۱ اختلال در یک یا چند فرایند روان شناختی پایه است که شامل درک زبان یا کاربرد آن می شود. این اختلال خود را به صورت ناتوانی در گوش دادن، فکر کردن، صحبت کردن، خواندن، نوشتن، املا یا محاسبات ریاضی نشان می دهد؛ اما شامل آن دسته از مشکلات یادگیری نمی شود که اساساً نتیجه معلولیت های دیداری، شنیداری یا حرکتی، کم توانی ذهنی، اختلال هیجانی، وضع نامساعد محیطی، فرهنگی یا اقتصادی است (کلمن، توکر و تامپسون^۲، ۲۰۰۹).

از میان اختلالات یادگیری، اختلال یادگیری ریاضی از اهمیت بیشتری برخوردار است، زیرا یادگیری ریاضی یکی از موضوع های بنیادی مرتبط با یادگیری علوم است که بررسی و نظریه های بسیاری به آن اختصاص یافته است (ظروفی، ۲۰۱۰). نارسایی های ویژه در ریاضی اصطلاحی برای گستره وسیعی از ناتوانی های درک و حوزه ریاضیات است (دوکر^۳، ۲۰۰۵). فوجز و فوجز^۴ (۲۰۰۵) شیوع اختلال یادگیری ریاضی را در دبستان ۵ تا ۸ درصد و رضانی (۲۰۰۱) در شهر تهران ۵ درصد برآورد کرده اند. بین ۳ تا ۸ درصد کودکان سنین مدرسه در زمینه یادگیری اعداد، حساب کردن یا در مهارت کلی ریاضی مشکلات شدید تا نیمه شدید دارند (چن، بی، چانگ، چن، زو^۵، ۲۰۱۷). اختلال یادگیری ریاضی، در برخی از کودکان از سنین پایین شروع می شود ولی در اغلب آن ها در دوره دبستان خود را نشان می دهد و تا دوره راهنمایی و دبیرستان نیز ادامه می یابد (آزاد و یار محمدیان، ۱۳۹۱). مهم ترین ویژگی کودکان با اختلال یادگیری ریاضی اشکال در فراگیری و یادآوری

1. Specific learning disabilities
2. Mcquillan, Coleman, Tucker, Thompson
3. Dowkere
4. Fuchs
5. Chen, Ye, Chang, Zhou

مفاهیم ریاضی، دشواری در انجام محاسبات، راهبردهای نارسا در حل مسئله، زمان طولانی در کشف راه حل و میزان بالای خطا در انجام محاسبات ریاضی است (گری^۶، ۲۰۱۰).

محاسبه ریاضی یک مهارت اساسی است که همراه با مهارت خواندن و نوشتن، پایه ای برای یادگیری آکادمیک و مهارت های عملی زندگی روزمره است. مشکلات محاسبه در دانش آموزان با اختلال یادگیری ریاضی، به طور خاص در عملیات ضرب، جمع و تفریق روی می دهد (مابوت و بیزانز^۷، ۲۰۰۸). خطاهای محاسباتی در دانش آموزان با اختلال یادگیری ریاضی به دلیل نداشتن دانش پایه در مورد فرایند جمع و تفریق، فراموش کردن یک عدد در طول فرایند جمع و تفریق در همان ستون، عدم آگاهی از مفهوم قرض گرفتن، کم نکردن یک رقم از ستون دهگان بعد از انتقال به ستون یکان، کم نکردن یک رقم از ستون صدگان بعد از انتقال به ستون دهگان رخ می دهد (بیگی، پدکانی و گووراما^۸، ۲۰۱۰).

اهمیت آموزش، درک و توسعه مفهوم ارزش مکانی اعداد، در طی دوره ابتدایی توسط شورای ملی معلمان ریاضی در سال ۱۳۸۵ بیان شده است. همچنین مطالعات نشان داده اند که آموزش ارزش مکانی اعداد موجب بهبود عملکرد جمع و تفریق در دانش آموزان می گردد (مونتاقو^۹، ۲۰۰۷). ارزش مکانی یا درک دانش آموزان از شمارش رابطه ی نزدیکی دارد و یادگیری ارزش های مکانی اعداد در محاسبات ریاضی و حل مسائل ریاضی نقش بسیاری دارد (شکوهی یکتا و پرند، ۱۳۸۵). کودکان با اختلال یادگیری ریاضی با اینکه ممکن است عملیات ریاضی را به خوبی بدانند؛ اما به دلیل بی توجهی دچار اشتباهاتی مثل عدم توجه به علامت ها، عدم توجه به ستون یکان، دهگان، صدگان، عدم توجه به نوشتن کامل اعداد، محاسبه نکردن یک عدد و جا انداختن اعداد می شوند که این مشکلات بر اثر

6. Geary

7. Mabbott, Bisanz

8. Beygi, Padakannaya, Gowramma

9. Montague

مهارت های فراشناختی (خودنظارتی بر توجه) بر راهبردهای یادگیری کودکان

بی توجهی شکل می گیرد (نریمانی، عباسی، بگلیان کوله و رضایی فرد، ۱۳۹۴). مطالعات نشان داده است که آموزش راهبرد خودنظارتی توجه به دانش آموزان با اختلال یادگیری خاص کمک می کنند تا رفتارهای ضروری یک تکلیف را نظارت و ثبت کنند و به این ترتیب فرایند پیشرفت خود را تحت نظر داشته باشند (هانت و مارشال^{۱۰}، ۱۹۹۴).

www.ketab.ir